

Dr. Audrius Plioplys: biblioteka-tai lobių sala

2023-9-18

Regina Vaišvilienė, Lietuvos medicinos biblioteka, www.voruta.lt

Per keliolika pažinties metų su gydytoju neurologu dr. Audriumi Pliopliu įvairių pokalbių metu ne kartą esame kalbėję apie bibliotekas ir jų reikšmę. Šiuos pasikalbėjimus surikiavome į mini interviu, kuriuo ir norime pasidalinti su jumis.

Kada pradėjote lankytis bibliotekose?

Tai labai įdomus klausimas, nes tiksliai žinau atsakymą – įvykis įsirėžė į mano atmintį. Mokiausi penktoje klasėje ir gyvenau Toronte, Kanadoje. Pavasarį užklydau į vietinę Toronto viešąją biblioteką. Klasėje mano mokytojas minėjo, kad ji egzistuoja ir kaip ji veikia. Tai buvo visiškai magiška akimirka – klaidžioti po knygų lentynas, žiūrėti į centrinės skaityklos erdvę ir jausti viso

Dr. Audrius Plioplys parodos „Šilko NeuroMenas“ parodos pristatymo metu. Lietuvos medicinos bibliotekos archyvo nuotr.

To didybę. Netyčia aptikau Roberto Louiso Stevensonso knygą „Lobių sala“. Buvau girdėjęs apie šią knygą ir pažiūrėjau. Per kelias ateinančias savaites perskaičiau ją nuo “viršelio iki viršelio”. Taip gimė mano meilė bibliotekoms ir knygoms.

Kada supratote, kad be bibliotekos sunku išsiversti mokantis, studijuojant?

O, tai supratau labai greitai. Kai mokiausi vidurinėje mokykloje, turėjau rengti pranešimus įvairiomis temomis. Kad surinkčiau reikiamą informaciją, turėjau praleisti nemažai laiko savo mokyklos bibliotekoje. Laikui bėgant knygų ir informacijos jose poreikis tik didėjo, studijuojant koledže, vėliau medicinos mokykloje, o po to atliekant neurologinius, neurobiologinius

Seni bičiuliai Ramūnas ir Skirma Kondratos dr. Audriaus Plioplio parodos atidaryme Lietuvos medicinos bibliotekoje. 2021 m. Lietuvos medicinos bibliotekos archyvo nuotr.

tyrimus. Visiems mano parašytiems moksliniams tyrimams, pasiūlymams, ataskaitoms ir publikacijoms reikėjo daugelio bibliotekų išteklių. Be prieigos prie aukštos kokybės bibliotekų ir jų išteklių nebūčiau galėjęs padaryti visko, ką padariau. Man labai patinka būti apsuptam knygų tomiais–ypač senais, kurie turi savo amžiaus kvapą.

Ką manote, kokį vaidmenį atlieka specialiosios medicinos bibliotekos?

Visi mano neurologiniai ir neurobiologiniai tyrimai bei klinikinės praktikos patirtis sieja mane su medicinos bibliotekomis, panašiomis į jūsiškę. Nebūčiau galėjęs pasiekti tų laimėjimų, kuriuos padariau be prieigos prie aukštos kokybės informacijos bibliotekų fonduose.

Medicinos bibliotekos atlieka labai svarbią funkciją teikiant informaciją gydytojams, tyrėjams ir suinteresuotai plačiajai visuomenei. Tai vieta, kur

Dr. A. Plioplio šilko skraisčių pristatymas po paskaitos „Menas ar medicina? Pasiekimai NeuroMene“, 2022. Lietuvos medicinos bibliotekos archyvo nuotr.

galima įgyti ir keistis svarbiomis, potencialiai gyvenimą keičiančiomis ir gelbstinčiomis žiniomis. Taigi jos atlieka svarbiausią funkciją akademinėje, medicinos ir bendrojoje viešojo gyvenimo sferose.

Kokį įspūdį daro įvairūs pasikeitimai bibliotekose: skaitmeninės knygos, žurnalai ir visos kitos informacinės technologijos?

Prieš daugiau, nei 10 metų, kai palikau neurologijos tyrinėjimus, jau tada Čikagos universiteto Medicinos bibliotekoje buvo įvykę dideli pasikeitimai. Pagrindinė žurnalų skaitykla turėjo nesuskaičiuojamai daug medicinos žurnalų iš viso pasaulio. Buvo nuostabu vien tik pasivaikščioti tarp tūkstančių žurnalų ir pasidairyti, kokie medicinos tyrinėjimai vyksta pasaulyje. Dabar tokių žurnalų skaičius žymiai sumažėjo, nes daug dalykų perkelta į internetą. Bibliotekos labai keičiasi, bet tas nesumažina jų reikšmės.

Dr. Audrius Plioplys su straipsnio autore Regina Vaišviliene. Lietuvos medicinos bibliotekos nuotr.

Ką manote, ar Lietuvai reikalinga medicinos biblioteka?

Mano manymu yra labai svarbu, kad Lietuva turėtų bent vieną centrinę medicinos biblioteką su visomis senomis knygomis, senais žurnalais, nuotraukomis ir viskuo, kas primena Lietuvos medicinos istoriją, jo kūrėjus ir kita informacija, kuri būtų lengvai prieinama studentams ir mokslininkams ir visiems, kurie užėina į biblioteką. Šita medžiaga yra neįkainojamai svarbi tyrinėtojams ir mokslininkams.

Ar jūsų meninė kūryba buvo eksponuota bibliotekose?

Deja, parodų bibliotekose nesu rengęs. Tačiau mano meno darbų turi šios bibliotekos: Harvardo universitetas (Bostonas, Masačusetsas, JAV), Britų biblioteka (Londonas, JK), Kento valstijos universitetas (Kentas, Ohajas, JAV). Mano meno kūrinių parodos buvo surengtos tik Lietuvos medicinos bibliotekoje ir dar keliose kitose Lietuvos bibliotekose. Tuo esu labai patenkintas.

Ir kas sieja gydytoją ir menininką Audrių Pliopį su Lietuvos medicinos biblioteka?

Mus suvedė neuromenas, ar ne taip? Tačiau šios bibliotekos interesų ratas toks platus, kad atradome labai daug kitų bendrų taškų, kaip kad pasaulinio lygio mokslininkė Marija Gimbutienė (jos tėvai Danielius ir Veronika Alseikos – žinomi gydytojai ir Vilnius krašto lietuvių veikėjai), kurios šimtmetis plačiai buvo minimas ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje. Pranešimas apie Voynich rankraščio slėpiningus atradimus ir išaiškinimą per medicinos ir moterų sveikatos prizmę, neurologijos ir meno sintezės atvaizdavimas šilko skraistėse, ir daug kitų įdomių dalykų čia nuveikėme. Kitais metais, kaip ir svarstėme, turėtume keliauti į Telšius, iš kur kilęs, senąjį rankraštį sugražinęs pasauliui, autorius Michailas Vilfridas Voiničius (Wilfried Michael Voynich, gimęs 1865 m. spalio 31 d. Telšiuose – miręs 1930 m. kovo 19 d. Niujorke). Šiuo metu rankraštis saugomas Jeilio universiteto bibliotekoje, jį galima rasti internete <https://www.holybooks.com/wp-content/uploads/Voynich-Manuscript.pdf>

Mano meninė veikla yra pagrindinių neurobiologinių tyrimų klausimų derinys su kūrybine, vizualiojo meno išraiškos metodika. Mano menas nagrinėja esminius neurobiologinius klausimus ir pateikia juos plačiai visuomenei vizualiai patraukliu būdu. Tam, mano manymu, biblioteka – labai tinkama vieta. O jūs, rengdami savo erdvėse mano meno kūrinių parodas, padedate suprasti, kas yra neurologijos mokslo menas.

A. Plioplys. 1976, X 3, 10×7

O ar turite savo knygos ženklą? O gal mėgintote kūrybines jėgas mažosios grafikos žanre ir pats kūrėte ekslibrisus?

Per visą savo kūrybinį gyvenimą esu sukūrus tikrai vieną ekslibrisą – 1976 metais sesutei Ramutei. Ji juos panaudojo. Po jos mirties, prieš 14 metų, aš atsiėmiau tą vieną kopiją, kurią buvau jai įreminęs. Prisegu fotografiją šio darbelio. Tai ražinys ant linoleumo, 7×10 cm.

Jei būtų noras, galėčiau panaudoti savo ankstyvesnius meno darbus, juos pritaikyti ekslibrisams.

Dėkojame gydytojui A. Pliopliui už pokalbį ir tikimės, kaip įprastai, susitikti kitais metais su ne mažiau įdomiais projektais. Siunčiame kuo gražiausius linkėjimus gimimo dienos proga.

Dr. A. Plioplys su renginio dalyviais ir klausytojais. 2022 m. Lietuvos medicinos bibliotekos archyvo nuotr.